

Guía Docente				
Datos Identificativos				2020/21
Asignatura (*)	Enfermería Clínica II	Código	661G01035	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Fernández Fraga, María Ines	Correo electrónico	ines.fernandez.fraga@udc.es	
Profesorado	Fernández Fraga, María Ines Garcia Martinez, Carmen María	Correo electrónico	ines.fernandez.fraga@udc.es maria.garciam@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O propósito desta materia é capacitar ao estudante para identificar as alteracións de saúde nas persoas adultas, as súas consecuencias a nivel persoal, familiar e comunitario; planificar e avaliar os cuidados de enfermaría, adaptándoos ao ámbito de actuación profesional, sendo o obxectivo dos cuidados conseguir o maior grao de independencia das persoas.			
Plan de continxencia	<p>1. Non se realizarán cambios nos contidos</p> <p>2. Mantéñense as metodoloxías realizando as adaptacións necesarias para a modalidade virtual</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>Correo electrónico: Diariamente. De uso para facer consultas, solicitar encontros virtuais para resolver dúbidas e facer o seguimento dos traballos tutelados.</p> <p>Moodle: Diariamente. Ademais da incorporación de materiais documentais, establecerase ?foros temáticos asociados aos módulos? da materia, para formular as consultas necesarias.</p> <p>Teams: 1 sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos teóricos e dos traballos tutelados na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas do Centro. De 2 sesións semanais (ou mais segundo o demande o alumnado) en pequeno grupo (até 5-6 persoas), onde se realizarán discusións dirixidas para a resolución de problemas e permitir o seguimento e apoio na realización do ?estudo de casos?. Esta dinámica permite facer un seguimento normalizado e axustado ás necesidades da aprendizaxe do alumando para desenvolver o traballo da materia.</p> <p>4. Modificacións na avaliación</p> <p>Non se modifican as metodoloxías, só se transformaran á modalidade virtual as probas que na planificación estivesen en modalidade presencial.</p> <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <p>Non se modifica</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Identificar as alteracións de saúde da persoa adulta: factores que inflúen, mecanismos fisiopatolóxicos, manifestacións, métodos diagnósticos e tratamentos médicos e cirúrxicos específicos.	A34	B1	C1
		B3	C3
		B4	C11
		B6	
		B9	

Identificar as necesidades de coidado en persoas adultas con problemas de saúde e os derivados de tratamentos, probas diagnósticas e procedementos terapéuticos.	A34 A35	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B11 B15 B16 B24	C1 C3 C4 C6 C11
Identificar os diagnósticos de enfermaría e complicacións potenciais en persoas adultas con problemas de saúde e os derivados de tratamentos, probas diagnósticas e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B11 B13 B15 B16 B19 B24	C1 C3 C4 C6 C8 C10 C11 C12
Planificar coidados de enfermaría as persoas adultas con problemas de saúde e os derivados de tratamentos, probas diagnósticas e procedementos terapéuticos.	A34 A35 A36 A37 A38 A39	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 B19 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11 C12
Identificar as necesidades específicas de coidados e planificar coidados de enfermaría as persoas con enfermidade avanzada e terminal e as súas familias.	A34 A35 A36 A37 A38 A60	B1 B2 B3 B8 B9 B13	C4 C10 C11

Contidos	
Temas	Subtemas

Unidade didáctica VI: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función endócrina e metabólica.	<p>Recordo anatómico-fisiolóxico.</p> <p>Atención de enfermería as persoas con:</p> <p>Diabetes mellitus.</p> <p>Trastornos da hipófise.</p> <p>Trastornos das glándulas suprarrenais.</p> <p>Trastornos da tiroide.</p> <p>Trastornos da paratiroide.</p>
Unidade didáctica VII: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función dixestiva.	<p>Recordo anatómico-fisiolóxico.</p> <p>Síntomas e signos.</p> <p>Métodos de diagnóstico.</p> <p>Atención de enfermería as persoas con:</p> <p>Trastornos gástricos e duodenais.</p> <p>Trastornos intestinais e rectais.</p> <p>Trastornos hepáticos.</p> <p>Trastornos biliares.</p> <p>Trastornos pancreáticos.</p>
Unidade didáctica VIII: Atención de enfermaría as persoas con trastornos da función muscular e esquelética.	<p>Atención de enfermería as persoas con:</p> <p>Alteracións traumáticas do aparello locomotor.</p> <p>Trastornos dexenerativos do aparello locomotor.</p> <p>Trastornos inflamatorios do aparello locomotor.</p> <p>Trastornos infecciosos do aparello locomotor.</p>
Unidade didáctica IX: Atención de enfermaría ao paciente queimado.	<p>Concepto, tipos de lesión por queimadura, clasificación. Valoración.</p> <p>Atención extrahospitalaria e hospitalaria. Tratamento.</p> <p>Plan de coidados estandarizado para as persoas con queimaduras.</p>
Unidade didáctica X: Atención de enfermaría as persoas en situación de enfermidade avanzada e terminal.	<p>Fundamentos dos Coidados Paliativos</p> <p>Visión social da morte</p> <p>Comunicación co paciente terminal e a súa familia</p> <p>Coidados de Enfermaría no paciente terminal.</p> <p>Control de síntomas.</p> <p>Vías e técnicas de administración de fármacos.</p> <p>A agonía.</p> <p>O duelo.</p>

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B6 B7 B8 B9 B12 B15 B16 B19 B24 C3 C4 C8 C10 C11	20	20	40
Análise de fontes documentais	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B1 B3 B4 B6 B11 B16 B24 C4 C6 C7 C10 C11	1	3	4

Estudo de casos	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B24 B19 B16 B15 B13 B12 B11 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12	20	20	40
Traballos tutelados	A34 A35 A36 A37 A38 A39 B1 B2 B3 B4 B5 B8 B11 B12 B19 C1 C3 C6 C7 C8 C10 C11	1	15	16
Proba mixta	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B16 B24 C1 C4 C10 C12	2	46	48
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica de saúde que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de estudantes, a través dun proceso de discusión. O/a alumno/a sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.
Proba mixta	Integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas referidas aos contidos desenvolto a través das distintas metodoloxías durante o curso. En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Nas preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Análise de fontes documentais Traballos tutelados Sesión maxistral Proba mixta Estudo de casos	As docentes realizarán atención personalizada da/o estudante para seguimento, consultas, orientación do estudo e elaboración dos traballos. O espazo de comunicación será a titoría presencial, virtual síncrona (Teams) e asíncrona (Moodle e correo-e)
--	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A34 A35 A36 A37 A38 A39 B1 B2 B3 B4 B5 B8 B11 B12 B19 C1 C3 C6 C7 C8 C10 C11	A realización dos traballos tutelados é de carácter grupal. A avaliación dos traballos inclúe o desenvolvemento do traballo cooperativo e a valoración de competencias específicas e transversais. Farase tendo en conta, fundamentalmente, o razoamento diagnóstico e terapéutico: selección de datos recollidos na valoración, identificación de problemas (DdE e CP) e prioridades, selección de resultados (NOC) e intervencións de enfermería (NIC).	20
Proba mixta	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B2 B3 B5 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B16 B24 C1 C4 C10 C12	Realízase unha proba escrita coincidindo coa data oficial do exame da materia. As probas constarán de preguntas curtas e/ou tipo test, relacionadas con contidos teóricos, lecturas, estudo de casos e traballos tutelados. Puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 10.	50
Estudo de casos	A34 A35 A36 A37 A38 A39 A60 B24 B19 B16 B15 B13 B12 B11 B9 B8 B7 B6 B5 B4 B3 B2 B1 C1 C3 C4 C6 C7 C10 C11 C12	Desenvolverase de xeito individual e en grupo de traballo. As/os estudantes resolverán situacións de saúde descritas nos casos clínicos. Valorarase a capacidade para relacionar o coñecemento xeral con problemas concretos, a capacidade de análise, a comprensión da situación e a idoneidade das solucións formuladas, a asistencia e participación activa na aula a través dos grupos de traballo e na que se avaliará a adquisición de competencias específicas e transversais. O desenvolvemento da metodoloxía inclúe probas escritas presenciais de resolución de casos clínicos. A nota final da metodoloxía será a suma das cualificacións das probas e do desenvolvemento da/o estudante na actividade grupal.	30

Observacións avaliación

A aplicación das porcentaxes na avaliación final para a superación da materia quedará suxeita ás seguintes condicións: obter unha cualificación mínima de 4,5 na proba mixta e nos traballos tutelados e estudo de casos unha cualificación mínima de 5.

2ª oportunidade: Os criterios de avaliación da segunda oportunidade (xullo) serán os mesmos que os da primeira oportunidade (maio/xuño). Os estudantes con metodoloxías non superadas de proba mixta e estudo de casos, realizaranse coincidindo coa data oficial do exame da materia da segunda oportunidade; o traballo tutelado, deberá desenvolverse de xeito individual e a data de entrega establecerase no período de avaliación da 2ª oportunidade.

Adianto de oportunidade: Proba mixta 100%. Inclúe preguntas relativas o desenvolvemento dos contidos, traballos tutelados e resolución de estudo de casos.

Estudantes con matrícula parcial: As metodoloxías e porcentaxes serán as mesmas. Na metodoloxía de estudo de casos, os estudantes deberán realizar a entrega da resolución dos casos propostos e realizar as probas escritas presenciais durante o curso. O traballo tutelado realizarase de xeito individual ou grupal, segundo acordo co/a estudante.

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none">- SMELTZER SC, BARE BG, HINKLE JL. (2013). BRUNNER Y SUDDARTH. Enfermería Médico-Quirúrgica (2 vol.). Barcelona: Lippincott-Williams- N.A.N.D.A. Internacional (2019). Diagnósticos enfermeros: Definiciones y clasificación 2018-2020. Barcelona: Elsevier- MOORHEAD S, JOHNSON M, MAAS ML, SWANSON E. (2018). Clasificación de Resultados de Enfermería (NOC). Barcelona: Elsevier- LEWIS SM, HEITKEMPER MM, DIRKSEN SR. (2004). Enfermería Medicoquirúrgica. Valoración y Cuidados de Problemas Clínicos (2 vol.). Madrid: Elsevier-Mosby- BUTCHER HK, GM, DOCHTERMAN JM, WAGNER CM. (2018). Clasificación de Intervenciones de Enfermería (NIC).. Barcelona: Elsevier- LUIS RODRIGO MT. (2013). Diagnósticos Enfermeros. Revisión y guía práctica. Barcelona: Elsevier Masson- SEIDEL HM, BALL JW, DAINS JE, FLYNN JA, SOLOMON BS, STEWART RW (2011). Exploración Física. Barcelona: Elsevier- ALLUE M. (1996). Perder la piel. Barcelona: Planeta/Seix Barral- MORILLO RODRIGUEZ J, FERNANDEZ AYUSO D (2016). Enfermería Clínica I. Cuidados generales y especialidades médico-quirúrgicas. Barcelona: Elsevier- http://www.fisterra.com/ (). .- Enfermería Clínica (). .- Metas de Enfermería (). .- Nursing (). .- Rol de Enfermería (). .- http://061.sergas.es (). .- ASTUDILLO W, MENDINUETA C, ASTUDILLO E. (2008) (2008). Cuidados del enfermo en el final de la vida y atención a su familia. Pamplona: Eunsa- BAYÉS R (2006). Afrontando la vida, esperando la muerte. Madrid: alianza editorial- GÓMEZ SANCHO M (2005). Morir con Dignidad. Madrid: Arán Ediciones SL- GONZÁLEZ BARÓN M (2007). Tratado de Medicina Paliativa y tratamiento de soporte del paciente con cáncer. Madrid: Médica Panamericana- (2008). GUÍA DE PRÁCTICA CLÍNICA SOBRE CUIDADOS PALIATIVOS. Bilbao: Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco- KÜBLER ROSS E (1989). Sobre la muerte y los moribundos. Barcelona: Grijalbo- LÓPEZ IMEDIO, E (2003 reimp). Enfermería en cuidados paliativos. Madrid: Médica Panamericana- MENCIA SECO V R, DÍEZ CAGIGAL R A (2006). Manejo del enfermo terminal en su domicilio. Actitudes y aptitudes de los profesionales ante la enfermedad, la agonía y la muerte. Jaén: Formación Alcalá- SÁNCHEZ MANZANERA R (2007). Cuidados Paliativos: Avances sin final. Jaén: CEP- SOCIEDAD ESPAÑOLA DE CUIDADOS PALIATIVOS (SECPAL) (). Guía de Cuidados Paliativos . [en línea].. [S.I.]: SECPAL, [s.a.]. Disponible en: http://www.secpal.com/guiacp/index.php.- BRUERA E, LIMA L (). Cuidados paliativos. Guías para el manejo clínico . [en línea]. [S.I.]: ORGANIZACIÓN PANAMERICANA DE LA SALUD, [s.a.]. Disponible en: http://www.paho.or.- NAVARRO CAMPOAMOR, JUAN (2009). Cuidados Paliativos : guía práctica . Madrid : Médica Panamericana- EDUARDO BRUERA (2010). Cuidados paliativos : guías para el manejo clínico . Washington, D.C. : Organización Panamericanana de la Salud
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía/661G01001
Bioloxía/661G01002
Psicoloxía/661G01003
Sistemas da información e comunicación en ciencias da saúde/661G01004
Bases para a interpretación do coñecemento científico/661G01008
Nutrición/661G01009
Farmacoloxía/661G01011
Situacións de risco para a saúde e Radioloxía/661G01013
Estancias Clínicas I/661G01025
Enfermaría Clínica I/661G01034
Fisioloxía/661G01105
Fundamentos de Enfermaría/661G01107

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Enfermaría Comunitaria I/661G01014
Enfermaría da Saúde Mental/661G01015
Ética profesional, marco legal e filosofía do coidado/661G01016
Estancias Clínicas II/661G01026

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica III/661G01017
Enfermaría Comunitaria II/661G01019
Enfermaría Xerontolóxica/661G01020
Farmacoterapia/661G01024
Estancias Clínicas III/661G01027
Estancias Clínicas IV/661G01028
Estancias Clínicas V/661G01029
Practicum/661G01032

Observacións

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías